

2015-2016, első félév
Sapientia-EMTE, FFM, Kolozsvár
1. év

Audiovizuális kommunikáció

Oktató: Virginás Andrea – avirginas@gmail.com
Órák időpontja: kedd 14-16, A105.

TANMENET

A tantárgy jellegét tekintve bevezető és alapozó jellegű, az egységes diszciplínaként kezelt audiovizuális kommunikáció főbb kérdésköreivel, csomópontjaival kívánja megismertetni a hallgatókat. Ezek: a humán kommunikációs helyzet és ennek kommunikációelméleti leírásai, a mediatizált kommunikációs formák történeti és társadalmi vonatkozásai, illetve a kommunikációs termékek vizsgálati irányai. Az órák szemléltető, de gyakorlati jelleggel is bírnak, nem utolsósorban a hallgatók önnön akadémiai kommunikációs készségeinek a fejlesztése szempontjából.

1. hét, szeptember 15. Alternatív hét.

a.) Kommunikáció és alapfogalmak

2. hét, szeptember 22. Bevezetés, a követelmények megbeszélése.

Mi a kommunikáció? Meghatározási kísérletek, alapmodellek, kommunikációs formák. (*Interstellar* 2014, r. Christopher Nolan).

3. hét, szeptember 29. A személy kommunikációja: interperszonális és intraperszonális kommunikáció, analóg- és digitális változatok (*Todo sobre mi madre* 1997, r. Pedro Almodovár, *Ex Machina* 2015, r. Alex Garland).

Csoportok kommunikálnak: csoport, intézményes, tömeg válfajok, képpel, hanggal, jellel történő kommunikáció. (*The Network* 1976, r. Sidney Lumet 1976, *What Women Want* 2000, r. Nancy Myers 2000, *Zodiac* 2007, r. David Fincher).

4. hét, október 6. Alapfogalmak felvezetése, tisztázása: redundancia, entrópia, csatorna, médium, kód, szignál, visszacsatolás, zörej, stb. A kommunikációs technológiák válfajai, szerepük a kommunikáció sikerességében.

5. hét, október 13. Modellezzük a (tömeg)kommunikációt! Shannon és Weaver modelljétől Jakobson modelljéig. Különbségek, hasonlatosságok.

6. hét, október 20. Modellezzük a (tömeg)kommunikációt! A szemiotikai iskola alapfogalmai.

7. hét, október 27. Félévi felmérés: szakirodalmi kivonatok leadása, a témához kapcsolódó 5 weboldal belinkelése és megokolása. Közös részvétel Kovács András Bálint (ELTE) Tarr Béla előadás-sorozatán.

b.) Kommunikáció és társadalmi beágyazottság

8. hét, november 3. Kommunikációs technológiák történeti metszetben. Történeti áttekintés a közvélemény (*public sphere*) és a médium változásai mentén.

9. hét, november 10. A társadalmi nyilvánosság és a politikum hatása. A sajtószabadság ideá(l)ja.

10. hét, november 17. A tömegkommunikáció intézményes vetületei. Információ-menedzsment, a piac dinamikája.

11. hét, november 24. A globális falu és az információs társadalom: netvilág, hálózatok.

12. hét, december 1. *Munkaszüneti nap. Szakirodalmi bemutatók 1.*

c.) Kommunikáció és elemzési lehetőségek

13. hét, december 8. Audiovizuális kommunikáció, tömegkommunikáció és nyelvezet I. Empirikus vizsgálati lehetőségek. Reklámok, klipek, posztterek. *Szakirodalmi bemutatók 2.*

14. hét, december 15. Audiovizuális kommunikáció, tömegkommunikáció és nyelvezet II. Szemiotikai és strukturalista analízisek. Műfajfilmek. *Szakirodalmi bemutatók 3.*

KÖVETELMÉNYEK

Jelenlét: 11 előadáson (80%) kötelező a jelenlét ahhoz, hogy a diák végső, maximális jegyet kaphasson. Amennyiben az előadás-jelenlét 50% (7 alkalom) alatt alakul, a diák elesik attól, hogy a 2015-2016-os tanévben (beleértve az őszi kiegészítő vizsgaidőszakot is) minősítést szerezzen az *Audiovizuális kommunikáció* c. tantárgyból. A kötelező és a minimális jelenléti százalékok közti hiányzások egyenként 0,25 pontos levonással járnak, a végső jegyből.

Vizsgakövetelmények: A tantárgyból kapott VÉGSŐ JEGY két részjegyből tevődik össze, a következő arányban: a diák félév közbeni, önálló munkavégzésének a minősítése (25%-a a végső jegynek), valamint a félév végi zárthelyi vizsgajegyből (75%-a a végső jegynek). **Megjegyezendő, hogy mindkét részjegynek legalább 5-ösnek kell lennie, ellenkező esetben a hallgató nem állhat vizsgára, vagy nem kaphat végső jegyet.**

I. RÉSZJEGY: Az önálló munkavégzés minősítése (max. 10)

a. Az órákon tanúsított aktív jelenlét (kérdések, véleménykifejtés, csoportmunkában való részvétel) pontszáma (max. 3).

b. Egy kiválasztott tudományos szöveg kivonatának elkészítése, a témához kapcsolható 5 link elküldése és magyarázata, majd mindezek bemutatása a csoportnak. A választható és a könyvtárban avagy neten olvasható szövegek listáját lásd alább. A kivonatot szövegszerkesztett formában kell benyújtani (max. 2 oldalban, a formai követelményeket lásd alább) **2015. október 27-én**, a vonatkozó linkekkel együtt. Illetve 5 percen belül a csoportnak is fel kell vázolni, (szóban, szemléltető eszközökkel – ppt, prezi, fotók, klip, stb.). Időpontok: **2015. december 1, 8, 15.** Maximális pontszám: **7 (kivonat: 4, bemutató: 3).**

II. RÉSZJEGY: zárthelyi vizsga a szesszióban (max. 10)

A zárthelyi vizsgára kötelezően elolvasandó szakirodalmi tételek listáját lásd alább.

A kivonat tárgyául választható tudományos szövegek (elérhetőség: könyvtári állomány VAGY dossziében fénymásolatban VAGY neten):

1. Angelusz Róbert: „Kommunikációs rétegződés”. *Kommunikáló társadalom*, Budapest: Ferenczy Kiadó, 1995, p. 160-204. **Páczkán Dániel, dec. 1.**

2. Bajomi-Lázár Péter et al.: „Közszolgálati televíziózás az Európai Unióban Médiapolitikai dilemmák Nyugat- és Kelet-Közép-Európában”. *Médiakutató* 2010 tél – Közszolgálat rovat

- http://www.mediakutato.hu/cikk/2010_04_tel/01_kozszolgatali_televizio_unio **Novák Péter, dec. 1**
3. Bodoky Tamás: „Nincs tévém, nem olvasok papírújságot”. Az online hírfogyasztók különös médiamixe. *Médiakutató*, 2007 nyár, Új média rovat http://www.mediakutato.hu/cikk/2007_02_nyar/06_nincs_tevem **Kovács Dávid, dec. 15**
4. Bodoky Tamás: „A hírportál mint tömegmédiium”. *Médiakutató* 2005 nyár – Új média rovat http://www.mediakutato.hu/cikk/2005_02_nyar/05_hirportal **Jakabos Orsolya, dec. 15.**
5. Császi Lajos: „A televíziós talk show története és műfaji sajátosságai”. *Médiakutató* 2008 tavasz, Bulvár rovat, http://www.mediakutato.hu/cikk/2008_01_tavasz/02_tv_talk_show **Veres Csongor, dec. 8**
6. Deuze, Mark: „A web és a webes újságírás típusai”. *Médiakutató* 2003 ősz – Új média rovat http://www.mediakutato.hu/cikk/2003_03_osz/04_webes_ujsagiras **Kovács Nóra, dec. 1**
7. F. Tóth Krisztina: „Könyv, szöveg, dokumentum, e-könyv”. *Médiakutató* 2002 tél – Új média rovat, http://www.mediakutato.hu/cikk/2002_04_tel/09_konyv_szoveg **Titi Henrietta, dec. 15**
8. Flammich Mariann: „Hackerek. Vázlat a magyar hacker szubkultúráról”. *Médiakutató* 2002/ŐSZ, p. 7-26. http://www.mediakutato.hu/cikk/2002_03_osz/01_hackerek **Józsa Ádám, Bölöni Péter dec. 8,**
9. Friedman, Ted: „Komputerjátékok és interaktív textualitás”. *Replika* 1996/21-22, p. 287-299. **Vitályos Ádám, dec. 1**
10. Gayer, Zoltán. „Fényképaktusok. Amatőrképek a rendszerváltás előtt és után.” *Replika* 1998/33-34, p. 87-102.
11. Guld Ádám: „Az emo: egy poszt-szubkulturális közösség? Stílus, divat, identitás összefüggései egy kortárs ifjúsági kultúra médiareprezentációjának tükrében”. *Médiakutató*, 2011 tavasz, Kultúra rovat **Gyenes-Kristófi Gergely, Nagy Róbert dec. 15**
http://www.mediakutato.hu/cikk/2011_01_tavasz/06_szubkulturalis_kozossege/?q=Guld+%C3%81d%C3%A1m#Guld+%C3%81d%C3%A1m
12. Dr. Herman József-Mester Mónika: „A rádiós hírszerkesztés alapjai”. *Médiakutató* 2001 ősz – Gyakorlat rovat http://www.mediakutato.hu/cikk/2001_03_osz/10_a_radios_hirszerkesztes_alapjai
13. Horányi Attila: „Dokumentum, snapshot, kortárs fotográfia”. *EX Symposion*, 2000/32-33, p. 86-92. **Weinraub Dániel, Szabó Cs. Tamás dec. 1**
14. Izsó Ákos: „Közösségizene-forradalom? A Last.fm modell”. *Médiakutató* 2008 ősz – Zenepiac rovat, http://www.mediakutato.hu/cikk/2008_03_osz/06_kozossegi_zene **Fodor-Kiss Hunor, dec. 8**
15. Jenei Ágnes: „A sztár változó fogalma”. *Médiakutató* 2008 tavasz – Bulvár rovat, http://www.mediakutato.hu/cikk/2008_01_tavasz/01_a_sztar_valtozo_fogalma **Incze Barbara, dec. 15**
16. Kapitány Ágnes és Kapitány Gábor: „Népszerű művek világképe. Rajzfilmek”. *A tömegkommunikáció szimbolikus üzenetei*. Budapest: Sajtóház Kiadó, 2001, 101-112. **Frunza Roland, dec. 8**
17. Klinger Diána: „A média reprezentációi a videoklipekben. Moralizálás és médiapánik a popkultúrában”. *Médiakutató* 2009 nyár http://www.mediakutato.hu/cikk/2009_02_nyar/05_mediapanik_videoklip **Szabó Tamás, dec. 8.**
18. Morley, David: „A Nationwide nézői, avagy hogyan értelmezzük a televíziózást?” *Replika* 1999/38, p. 29-53. **Csurka László-Csongor, dec. 1.**

19. Pásztor Gyöngyi–Péter László: „A kolozsvári BBTE magyar diákjainak médiafogyasztási szokásai”. *Médiakutató* 2002/9, p. 53-62. **Tóth Helga, dec. 15**
20. Pléh Csaba: „A gondolatok terjedési mechanizmusai: mémek vagy fertőzések.” *Replika* 2000/40, p. 165-185.
21. Vályi Gábor: „Az alulról jövő kulturális globalizáció és az internet. A kelet-közép-európai nu jazz-szintér esete”. *Médiakutató* 2004 nyár – Új média rovat http://www.mediakutato.hu/cikk/2004_02_nyar/07_alulrol_jovo **Incze Kata, dec. 8**
22. Szűts Zoltán: „Az internetes kommunikáció története és elmélete”. *Médiakutató* 2012 tavasz, http://www.mediakutato.hu/cikk/2012_01_tavasz/01_internetes_kommunikacio_tortenete/ **Kacsur Krisztina, dec. 15**
23. Szűts Zoltán: „Az augmentált valóság média- és kommunikációelméleti hatásai”. *Médiakutató* 2011 őszi, http://www.mediakutato.hu/cikk/2011_03_osz/02_augmentalt_valosag/ **Török Etele, dec. 8**
24. Vitéz Ferenc: „Hazudik-e a sajtófotó? ” *Médiakutató* 2012 nyár, http://www.mediakutato.hu/cikk/2012_02_nyar/01_hazudik_e_a_sajtofoto/. **Takács Tibor, dec. 1.**

A tantárgy jegyzete:

Virginás Andrea. *Audiovizuális kommunikáció*. Scientia Kiadó, Kolozsvár, 2015.

A vizsgára kötelezően elolvasandó szakirodalmi tételek (megtalálhatóak a könyvtári állományban vagy a tantárgy dossziéjában)

- Barbier, F. és C. Bertho-Lavenir. *A média története*. Budapest: Osiris, 2004. **KÉZIKÖNYV!**
- Beck, Andrew, Peter Bennett and Peter Wall. „Part 3: Texts and Meanings in Communication.” In: *Communication Studies: The Essential Introduction*. London – New York: Routledge, 2002, 53-122.
- Buzás Ottó (szerk.). *Távközléskultúra. Kommunikáció és telekommunikáció*. Budapest: PressCon Kiadó, 2001, 21-33.
- Coman, Mihai. *Mass Media în România post-comunistă*. Iași: Polirom, 2003, 17-138.
- Dimbleby, Richard and Graeme Burton. „What is communication?”, „Interpersonal communication.”, „Communication in groups.” In: *More Than Words – An Introduction to Communication*. London – New York: Routledge, 1992, 1-107.
- Eco, Umberto. „Nytottság, információ, kommunikáció.” In: *Nytott mű*. Budapest: Európa Könykiadó, 1998, 138-195.
- Fiske, John. *Introduction to Communication Studies*. Studies in Culture and Communication. London and New York: Routledge, (1982) 1990.
- Gerbner, George. *A média rejtett üzenete*. Osiris Kiadó, MTA, Budapest, 2002, 61-96.
- Griffin, Em: *Bevezetés a kommunikációelméletbe*. Harmat, 2003, 20-48, 317-367. Ford. Szigeti L. László.
- Jakobson, Roman. „Nyelvészet és poétika.” In: Bókay Antal – Vilcsek Béla (szerk.) *A modern irodalomtudomány kialakulása: a pozitivizmustól a strukturalizmusig. Szöveggyűjtemény*. Osiris Kiadó, Budapest, 2001, 449-456.

Kapitány Ágnes, Kapitány Gábor. „Bevezetés: kommunikáció, tömegkommunikáció.” In: *A tömegkommunikáció szimbolikus üzenetei. Kommunikáció, demokrácia, média.* Budapest: MÚOSZ-Sajtóház, 2001, 7-22.

Keane, John. *Média és demokrácia.* Budapest: Helikon, 1999, 11-44, ford. Kulcsár Valéria.

Krokovay Zsolt. *Médiaetika. A szólásszabadság és a polgárjogok.* Budapest, L'Harmattan, 2003, 36-49.

Peirce, C. S. „Jeltipológia” In: Bókay Antal – Vilcsék Béla (szerk.) *A modern irodalomtudomány kialakulása: a pozitivizmustól a strukturalizmusig. Szöveggyűjtemény.* Budapest: Osiris Kiadó, 2001, 406-407.

Róka Jolán. *Kommunikációtan. Fejezetek a kommunikáció elméletéből és gyakorlatából.* Budapest, Századvég Kiadó, 2003, 5-73.

Van Cuilenburg, J. J., Scholten O., Noomen G. W. *Știința comunicării.* București: Humanitas, 2000, trad. Tudor Olteanu, 25-94.

Az írásos feladatok formai követelményei

1. A magyar helyesírás szabályainak betartása. Ajánlott szakirodalom *A magyar helyesírás szabályai*, egyik lelőhelye:
<http://film.sapientia.ro/uploads/oktatas/segedanyagok/A%20magyar%20helyesiras%20szabalyai.pdf>
2. Oldalbeállítás: jobb-bal margó 2.5, oldal teteje-alja 2.
3. Sorköz: 1.5-ös.
4. Betűtípus: Times New Roman, 12-es.
5. Bekezdés használható.
6. Alcímek kiemelése: dőlt betűtípussal.
7. A szakirodalmi idézés formája: szerző vezetéknev-keresztnev, könyv címe dőlten, cikk címe idézőjelben, kiadás helye, kiadó neve, évszám, oldalszám.
8. A space is leütésnek minősül, egy oldal 2000 leütésből áll.
9. Oldalszámok: oldal alja, középre igazítva.
10. Címek, szöveg: balra igazítva.

A kivonatolás szempontjai

1. A választott szöveg pontos adatai (szerző/k, cím, megjelenés körülményei).
2. Miről szól (néhány mondatban) a választott szöveg?
3. Milyen állítást/hipotézist igyekszik alátámasztani, cáfolni, magyarázni a választott szöveg? Ne csak idézzünk, hanem fogalmazzuk meg saját szavainkkal is.
4. Milyen módszereket használ a szerző a céljai elérésére?
5. Milyen következtetésekre jut a szerző (és a szöveg)?
6. Mi a véleményem a választott szövegről? Van-e kedvenc idézetem? Ha igen, idézzük, pontosan.

Alapos útmutató dolgozatok szerkesztéséhez a Tanszék weboldalán

<http://film.sapientia.ro/uploads/oktatas/segedanyagok/Utmutato%20dolgozatok%20szerkesztesehez.pdf>

Tájékoztató jellegű további szakirodalom

„The Romanian Media Market: Variety and Process of Concentration.” *Balkanmedia*, Volume XI, Special Issue, Winter 2002/2003, 25-27.

Bajomi-Lázár Péter. „A magyarországi sajtó és média.” In: O’Sullivan, Tim et al. *Médiaismeret.* Budapest: Korona Kiadó, 2002, 439-447, ford. Bényei Judit.

- Gászipor Réka: *Bevezetés a kommunikációelméletbe. A kommunikáció jelensége.* Scientia Kiadó, Kolozsvár, 2010.
- Magyar Tivadar: „A romániai magyar média.” *Médiakutató* 2002. Ősz, 95-107.
- McQuail, Denis. *A tömegkommunikáció elmélete.* Budapest, Osiris, 2003. Ford. Szalai Éva. (tájékoztató jelleggel)
- Kittler, Friedrich. *Optikai médiumok.* Budapest: Magyar Műhely-Ráció, 2005, 123-251.
- O'Sullivan, Tim et al. *Médiaismeret.* Budapest: Korona Kiadó, 2002, ford. Bényei Judit.
- Pop, Doru. *Introducere în teoria media.* Cluj Napoca: Dacia, 2002, 59-84, 242-254, 311-333.
- Salamon Márton László: „Helyzetkép az erdélyi magyar sajtóról: időutazás vagy modernizáció?”. Enyedi Nagy Mihály, Polyák Gábor, dr. Sarkady Ildikó (szerk.): *Magyarország médiakönyve 2002.* ENAMIKÉ, 2002. I. kötet, 265-273.
- Saussure, F. „Bevezetés az általános nyelvészetbe” In: Bókay Antal – Vilcsik Béla (szerk.) *A modern irodalomtudomány kialakulása: a pozitivizmustól a strukturalizmusig. Szöveggyűjtemény.* Budapest: Osiris Kiadó, 2001, 408-417.
- Szabó Katalin. *Kommunikáció felsőfokon.* Budapest, Kossuth, 1997 (tájékoztató jelleggel).